

POSTANOWIENIE

Dnia 28 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Kala

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 28 czerwca 2024 r.
wniosku obrońcy skazanego J. D. skazanego za czyn z art. 279 § 1 k.k. i in.
o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Ryszarda Witkowskiego od udziału w
sprawie III KK 120/24
na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k.

postanowił
nie uwzględnić wniosku.

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 8 kwietnia 2024 r. obrońca skazanego J. D., powołując się na przepis art. 41 § 1 k.p.k., wniósł o wyłączenie od rozpoznania sprawy III KK 120/24, Sędziego Sądu Najwyższego Ryszarda Witkowskiego. Powołał się na fakt, że ww. sędzia został powołany do Sądu Najwyższego na skutek rekomendacji Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3) i przez to - w ocenie obrony - jest nieuprawniony do orzekania, a dalszy udział wymienionego sędziego w rozpoznaniu sprawy stworzy uzasadnioną obawę zrodzenia sytuacji stanowiącej przesłankę opisaną w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Na wstępie należy stwierdzić, że Sąd Najwyższy w tym składzie nie podziela stanowiska, iż udział w rozpoznaniu sprawy sędziego Sądu Najwyższego, który na

ten urząd został powołany na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, wywołuje sam przez się i w każdym przypadku stan nienależytej obsady sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (zob. uzasadnienie zdania odrębnego sędziego Sądu Najwyższego Dariusz Kali do uchwały składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA I – 4110 – 1/20). W tym miejscu odwołać się należy również do wiążącego charakteru wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r., sygn. akt U 2/20 stwierdzającego, że uchwała składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20, jest niezgodna z:

1. art. 179, art. 144 ust. 3 pkt 17, art. 183 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 8 ust. 1, art. 7 i art. 2 Konstytucji RP,
2. art. 2 i art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej,
3. art. 6 ust. 1 EKPCz.

Mając na uwadze treść powyższego wyroku Trybunału Konstytucyjnego trzeba podkreślić, iż art. 8 ust. 1 Konstytucji RP stanowi, że *Konstytucja jest najwyższym prawem Rzeczypospolitej Polskiej*. Z kolei w świetle art. 190 ust. 1 Konstytucji RP *orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne*. Wobec tego żaden sąd nie jest uprawniony do prowadzenia postępowania zmierzającego do wzruszenia orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, jak też samodzielnego podważania obowiązywania wyroku tego Trybunału. Skoro tak, prezentowana niekiedy w orzecznictwie (zob. np. uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2023 r., sygn. akt III KK 435/22) koncepcja „braku wiążącego charakteru” wskazanego wyroku Trybunału Konstytucyjnego musiałaby się opierać na – niemającej jednoznacznego osadzenia w prawie pozytywnym i ujmowanej niekiedy m.in. z tego powodu jako osobliwa - konstrukcji *sententia non existens*. W judykaturze wyrażony został trafny i obszernie umotywowany pogląd, że „orzeczenie sądu prawnie nie istnieje, gdy w orzeczeniu brak jest tego rodzaju elementów czy warunków, które według ustawy

procesowej nadają mu charakter i skutki orzeczenia sądowego (...); nie sposób uznać, by udział w wydaniu wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r., sygn. akt U 2/20, dwóch sędziów TK, których status jest kwestionowany, był tego rodzaju wadą prawną, która pozwala na sięgnięcie do konstrukcji *sententia non existens*. Nie można również podzielić tezy, iż w sprawie U 2/20 Trybunał Konstytucyjny orzekł poza swoimi kompetencjami ustawowymi” (uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 3 listopada 2021 r., IV KO 86/21). W treści uzasadnienia postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 3 listopada 2021 r., IV KO 86/21 trafnie nie dopatrzono się tego rodzaju „okoliczności nadzwyczajnych” (odwoływano się do tej formuły w uzasadnieniach postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21 oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 29 września 2021 r., V KZ 47/21), które mogłyby podważyć konieczność respektowania w odniesieniu do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r., sygn. akt U 2/20, wskazań art. 190 ust. 1 Konstytucji RP (zob. też uzasadnienie zdania odrębnego sędziego Sądu Najwyższego Dariusza Kali do uzasadnienia postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2023 r., sygn. akt III KK 435/22).

W konsekwencji należy uznać, że Sąd Najwyższy orzekający w niniejszej sprawie, w świetle treści art. 190 ust. 1 Konstytucji RP, nie był związany uchwałą składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20.

Z powyższych przyczyn, zawarta we wniosku o wyłączenie argumentacja oparta na tezie, że udział w składzie rozpoznającym sprawę III KK 120/24 sędziego Ryszarda Witkowskiego z samego faktu, iż ww. sędzia został powołany na swój urząd na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r., automatycznie skutkuje stanem nienależytej obsady sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., nie mogła zostać uznana za trafną. Innych argumentów wskazujących na uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności ww. sędziego autor wniosku natomiast nie przedstawił.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy nie znalazł podstaw do wyłączenia ww. sędziego od rozpoznania sprawy III KK 120/24 w oparciu o złożony przez obrońcę wniosek i orzekł, jak w dyspozytywnej części postanowienia.

[PGW]

(r.g.)